

Nemzeti Társalkodó

Januarius 13dik napján 1835.

B r o u g h a m.

Brougham and Vaux (Henrik Lord) angol kancellár, az 1830dik éven kezdve, egy oly fényes czélt ért-el, melyhez ritka főtisztviselő jutott nyiltabb 's egyenesebb úton mint ő, ki a' köz jóllétét 's az egész boldogságát, mit kevés ember tett volna, saját érdekével szorossan össze köté. — Brougham Westmorelandban egy régi 's tisztos familiából származván, Londonban 1779ben született; első tudományos művelődését anyja testvére a' híres történet író Robertson felvigyázatja alatt, az edinburgi tanító intézetben vette. Már gyermek korában világos jelei látszottak benne azon szép lelki tehetségnek, mely később oly dicsően fejlett-ki, 's minden elébe adott tárgyat gyors pillanattal fogott-fel. Eleven természete, 's a' gyönyörűség éldelete csak hirteleni kedvlobbanásaiban engede időt a' tanulásra, 's midőn szorgalmatos volt mindég nagyobb előmenetellel tanult mint mások, mivel lelki munkássága csak egy meghatározott tárgyra vala függesztve, melyet igen rövid idő

alatt felfogott. A' gondolatok kifejezésében, a' szóllásban, már korán oly gyakorlottságot és könnyüséget szerzett magának, mit csak a' köz helyekenni gyakor beszédek által lehet szerezni, 's azon híres egyesületben a' speculative club-ban, melyben angol ifjak formálták magokat közhivatalokra, ifjú társai közt, kik közzé tartoztak a' néhai Horner, Southey a' költő, és Grant Robert a' királyi ügyvéd, magát mindég megkülönböztette. A' hivatali pályára tett előkészületei telyeséggel nem tartoztaták-el Broughamot a' tudományos vizgálatoktól, melyeket pedig a' köz hivatalos élettél rendszerént összeférhetetleneknek tartanak. A' szónoki egyesület élénk vitásai közzül gyakran félre vonult ő magános tanuló szobájába 's a' mathesis méjségeibe merült. Tudományos munkálati közzött, nevezetes volt a' tizenyolcz éves Broughamnak a' tudományok királyi társaságához intézett irománya; és sok nevezetes európai tudósok, kikkel ő déák nyelven sokáig folytatott levelezést, nem is gyaníták hogy az, kire oly dicséreteket halmozának, csak alig hagyta-el az oskola küszöbét. — Midőn Edinburghot elhagyta, lord Stuart de Rothsay a' hajdani párizsi követ társaságában északi Európát keresztül utazá. Hazájába vissza tértével előbb mint író lépett fel a' közönség előtt. — Az európai hatalmasságok telepítvényi politikájokról (The colonial policy of the european powers) írt

munkájában mely Londonban 1803ban két kötetben jelent-meg, vannak ugyan némely állítások különösen Angliának nyugot indiai telepítvényeire nézve, melyeket maga Brougham is később oltalmazni nem tudott, 's melyeket az idő részint már meg is czáfolt, mindazáltal derék előadás, méj, békható, 's széles terjedtségű esméretet mutató vizgálat, 's a' különböző teoriáknak éles 's tapasztalt béléatássali bírálása, bélyegzik ez első munkáját is azon férfinak, ki a' közdolgok folytatásában még avatatlanul, ily kényes és nehéz tárgyat ennyi sikerrel tudott ki dolgozni. Brougham 1810ben Winchelsea helység részéről követnek választott a' parlamentbe. Azon nagy hir, melyet mint ügyvéd a' törvény székeknél hatalmas ékes szóllása, 's mint iró munkáji által szerzett magának, és a' társalkodásban isméretes lelki tehetsége, már előre nagy figyelemre, szép reményekre ébreszté iránta a' közönséget, de midőn legelébb beszéllett a' parlamentben, igazolá ő is azon Angliában már gyakran tett észrevételt, hogy egy szónoknak első felléptekor nyert fényes helybehagyás, nem mindég tökéletes kezesség, a' jövendő nagyságra nézve; Brougham kevés bényomást tett a' közönségre, mivel talán ekkor még nem tudta hogy a' hatalmában álló lelki fegyverekkel halgatóira miként hathat leginkább. Azomban minden fontos vitatásokban a' legélénkebb részt vett, 's lel-

ki erejét mindég fénylőbben fejtvének, 1818-ban a' szegénység jobb nevelése iránt tett törvény javaslat mellett tartott beszédében halgatóit bámulásra ragadta, és Castle-aghott is, ki politikai véleményére nézt ellenkezője volt, őszintes dicséretre inditá. — Broughamnak a' parlamentre hatás befolyása, melyre oly hosszas ideig törekedett, már elvult érve, elméje felsőbbségét 's hatalmát, mindenek megesmerék és érzették. Brougham a' mint mondják IVik György akaratja ellen lépett volt bé a' parlamentbe, de a' királynak ez idegensége, egész indulatos elkeseredéssé változott volt 1820ban mint Károlina királyné hatás ékes szöllásu ügyvédje ellen. A' parlamenti munkálatokban vett nyomas részvéte mellett is folytatta Brougham sok elfoglaltatásu ügyvédi tisztét, 's az ezen pályán tett jeles munkái között, azon oltalom beszéd, melyet azon író vedelmezésére tartott, kí Durham püspöki megye papjait Károlina királyné temetése alkalmával elmulasztott halotti harangoztatásért hevesen megtámadta volt, az angol törvénykezés év-könyveiben egykor mint a' törvénykezési ékes szöllás remek míve fog magasztaltatni; ebben a' szónok az angol egyház viszonyaira is általánoson, hatás előadással, 's éles gunyolással terjeszkedett-ki. — A' sajtó szabadság, mindég hív vedelmezőt tanált benne a' parlament előtt. A' catholikusok emancipatioja feletti vitásokban a' whig pártal együtt, melynek egy

vala ő erősb oszlopi közzül, mindég e' javaslatba-hozott nagy rendszabás mellett beszéllett. Utolsó dicsőséget aratott az alsóházban azon hét óráig tartott beszéde által, melyet 1828ban februarius 7ikén az ángol törvényhozás és törvénykezés javítása aránt tett indítvány mellett tartott, melyben az ángol törvénykezés igen nagy fogyatkozásait oklevelek és lett dolgok által bizonyította-bé. Már Wellington igazgatása alatt tettek próbák e' nagy befolyásu férfiunak a' kormány részére megnyerhetésére, de ennek mind Brougham saját elnézései, mind IVik György ellenséges indulatja, meggyőzhetetlen akadályt tettek ellenébe; csak ugyan mit Blackwodnak „Edinburg magazine“ czímü hírlapja, gunyos álom látásként mint legnagyobb képtelenséget jövendőlt vala t. i. „Brougham a' gyapju zsákon“ valóban bételjesedett, midőn IVdik Wilhelm gróf Greyt hívta-meg az igazgatás vezérlésére, ki ha magának erős állást kívánt nyerni Brougham malszoross kapcsolatban kellett lennie. Brougham báró Brougham and Vaux czímet nyert és 1830ban november 25án már a' gyapju zsákon ült. Ugyan ez nap felkeltek némely ellenségei az alsóházban ellene, 's Broughamnak azon régibb időben tett nyilatkoztatásáért, mintha az új igazgatásban résztvenni nem akarna, csipős szemre hányásokat tettek, de barátjai hatalmasul oltalmazták a' távollévőt, 's egy közzülök Wellin-

ton herczegre gunyolásból czélozva, ezt mondá: „Brougham legalább soha sem mondta, hogy nem lesz oly bolond hogy a' kanczellári méltóságot elfogadja.“ Új helyezetében hivatalával össze kötött fontos birói foglaltosságaiiban méj béléatást 's fáradohatatlan munkásságot mutatott, 's a' törvénykezésben sok vissza éléseket, melyeket hivatali megelőzőji minden panaszok mellett is orvosolatlan hagytak, merőben eltörölt. — Ámbár a' felsőház szerkezeténél fogva Brougham mint kanczellár a' vitatásokat tulajdonképpen nem vezetheti, mindazáltal már több alkalommal, különösen pedig az 1831ben october 7kén tartott nevezetes' ülésben a' parlament reform feletti derék beszéde által nyilván bebizonyitá hogy még hatalmasul tudja forgatni fegyverét. Hivatali pályáján a' nép nevelés és a' törvénykezés javítási tárgyában tett fáradozásai, halhatatlanitni fogják Brougham nevét. Ő a' dolgozó nép osztály közt mivelődést kívánt terjesztetni 's 1816tól kezdve minden erejét 's munkásságát erre forditá; azt ohajtá ő mint 1828ban februar. 7én tartott beszédében mondá: „hogy a' törvény ne csak egy bézárt könyv, de egy eleven betű, nem csak a' gazdagok tulajdona, de a' szegények öröksége legyen, azt kíváná, hogy a' törvény, mely két élű kard a' ravaszág és elnyomas kezeiben, a' becsületesnek támasszává, az elnyomattatottnak védpaizsává változzon.“ — Két nagy fogyatko-

zásait látta ő hazája társasági állásának, de legelőbb a' nép nevelésre mint a' közigazgatás legerősb alapjára fordítá figyelmét. 1816-ban májusban indítványt tett a' parlamentben egy biztosság kinevezésére, mely Londonban az alsóbb nép osztály nevelési állapotját vizsgálná-meg. A' biztosság vizsgálata következtében nyilvánossá lett, hogy a' fővárosban 120,000 gyermek volt minden tanítás nélkül. Brougham elnézése szerint előbb Londonban próbáltak a' parlament segédelmével a' szegénység tudományos nevelése előmozdítására intézeteket alapítani. A' biztosság, mely Brougham előlülése alatt egész 1818ig folytatta munkálódásait, lassanként az egész Angliában létező köztanítás állapotjára is kiterjeszté vizsgálódásait, és öt rendbeli tudósításaiban minden e' részben tapasztalt fogyatkozásokat tisztán felfedezett.

Az alsóbb nép osztály szerencsétlen helyzete közbeszéd tárgyává lett a' fővárosban, kérdés alá jött ha valyon helyes é az uralkodó vallást a' népneveléssel öszvekötni; szükségesnek látták minden kegyes intézet természetét és állását, mint a' nép mivelődés előmozdításának eszközt vizsgálat alá venni, 's végre úgy vélekedtek, hogy a' főiskolákat és országos tanító intézeteket is, szoross felvigyázat alá kell venni. A' mint a' biztosság szabadon 's minden mellékes tekintet nélkül kezdette folytatni vizsgálódását annál több akadályok tétettek munkálódása ellenébe. Neveztetett ugyan ki e' fontos kö-

rülmények vizsgálatjára egy újabb biztosság, de a' felsőház ennek hatás körét csak a' szegénység nevelő intézeteire szorította, és Brougham a' biztosság kinevezésének egyedüli indítója, nem neveztetett a' biztosság tagjai közzé. Ha szintén Brougham javaslatja némely pontokban p. o. a' nevetlen vádok elfogadásában, kényes és fontolást érdemlő vala is, 's ámbár ő a' vizsgálat folytatásában némelykor az okos előre látásról megfélejkezett, mégis, a' köztanító intézetek szoros vizsgálat alá vetése aránt tett indítványja nagyon jótékony következtetés volt. Azon pártnak hatalmas befolyása miatt, melynek érdekeit ezen javítási terv érzékenyül sértő nem lehetett ettől semmi kedvező következtetést várni. De Brougham ettől vissza nem rettenve 1820ban széles kiterjedésű tanítási tervét a' parlament elébe terjeszté, melynek alapja abból állott, hogy minden helységben iskolák állittassanak. Ennek jótévő hasznát Skoczia már a' 17dik századtól fogva tapasztalja, és egy oly országban hol a' népesség csak egy tizen negyed része tanittatik, elkerülhetetlen szükséges. — Ezen nevelési terv is, mely bizonyos részeiben alapos ellenvetésekre talált sükeretlen maradt; a' kormány nem pártolá ezt, 's mivel Brougham, talán hogy a' hatalmas papi pártot megnyerhesse, a' falusi iskolákat püspöki felvigyázat alá javaslá rendeltetni, a' más hit sorsuak is a' javaslat ellen támadtak. — Brougham annál munkásabb volt parla-

menten kívül jótévő czéljai kivitelében, 's ha a' közintézetekben divatozó visszaélések felfedezésében nem is volt egészen ment a' politikai pártok befolyásától, e' tekintetben már tiszta emberi szeretettől vezéreltetett. Még 1816ban meglátogatta volt Fellenberg falusi jószágát Hofwylben, igen jólesmérté azon elveket melyek szerint Owen Robertnek nevelő intézete Lanarkban alapítottatott, 's meg volt győződve hogy ily intézetek egy nagy város szegényebb lakóira nézve is nagy 's jótévő befolyásuk lennének. Lord Lansdown, Macauley 's más tiszteletre méltó férjfiakkal egyesülve 1819ben Westminsterben egy kis gyermek oskolát állított, mely szerencsés előmenetelt tévén csak hamar több követőkre tanált. Brougham igen munkás részt vett azon mivelő intézet felállításában is, mely 1824ben a' kézmivesek számokra magánosok által alapítottatott és ma is fennáll Londonban. Egy munkájában mely Londonban 1825ben ezen cím alatt: „Practical observations, upon the education of the people“ jött ki, 's melyből egy más után tizenhat kiadásban 50,000 példány költ el, kiterjesztette ezen intézet czéljait, 's ki fejtette azon közönséges elveket melyekből a' népnevelés elősegélésének ki kell indulni. A' nép mivelődésének a' néptől kell származni — ezt mondá ő, és a' nép közt az értelmesebbeknek kik a' lelki miveltség szükségét és hasznait előbb látják által, köteles-

ségek a' nép mivelődését munkába venni. A' nép mivelődésének előmozdítására, ajánja a' tanuságos és ólcsó áron megszerezhető munkák kiadását, és a' közhasznu tudományoknak könnyen felfogható tanítását. E' czélből állott össze a' hasznos esmeretek terjesztésére egy társaság, mely 1825től fogva sok hasznos esmereteket közölt a' nép mivelésére. Valamint ezen intézetek az alsóbb nép osztály mivelésére czéloztak, úgy látván a' két országos universitásoknál létező sokféle fogyatkozásokat, a' felsőbb nép osztály nevelése javítására is egy köztanító intézet alapítását szükségesnek vélték, 's ezen szükség a' londoni universitás alapítása által hárintatott-el. — B r o u g h a m n a k a' polgári törvénykezés javítására tett indítványja azon elvből indul-ki, hogy az angol törvénykezés mint egy régi 's már elenyészett polgári állapotnak szüleményje az idő szükségeihez alkalmaztasson, és hogy a' hosszas 's mégis sok költséggel összekapcsolt törvénykezés, mely eddig is, csak a' státus belső elrendelésével való össze köttetés 's némely törvény tudósok haszon keresések miatt álhatott-fel, az igazság kiszolgáltatásának sükeres és serény eszközlésével cseréltessen-fel. A' törvénykezésben tapasztalt addigi fogyatkozások eltávoztatására két fő eszközt javaslott u. m. a' helységekbeni törvényszékek felállítását és a' béke bíróságok alkotását, mely béke bírák előtt a' peres felek ügyvédek nélkül jelenjenek-meg 's halgattassanak-ki. B r o u g -

h a m n a k még eddig elő a' vala sorsa hogy valahányszor egy köz jóllétet tárgyazó javaslatot tett, a' megrögzött fogyatkozások védlői mindég nyakason 's hatalmason ellen szegültek javaslatjának. Ámbár azon aggodalom is gyakran felindította Brougham ellenkezőit hogy az ő pártja, Brougham győzedelmei által nagyobb befolyást nyerend, de másfelől azon kiméltelen mód is, mely által Brougham lelki felsőbbbségét a' parlamenti vitatásokban gyakorolta, sokszor felingerelte ellen feleit, és a' köz ügyek vitatásiban fellázasztotta az indulatokat. Brougham volt oly helyzetben hol lelki erejét teljes kiterjedtségében kifejthette, 's azt egyenesen csak a' szünetlen előtte lebegő nagy célra hazája boldogítására fordíthatta, tökéletesen szabad volt ő azon megalázó 's kedvetlenítő meggyőződéstől, melyet az alsóházban mint oppositio vezetője kénytelen vala tapasztalni, hogy minden igyekezetei 's lelkes törekedései, egy hatalmasabb párt ellentállása miatt, semmivé lesznek, 's már bé is bizonyította hogy kedvező helyhez tetését használni tudta. Brougham első nagyságu szonoknak van közönségesen elesmerve, 's teljes mértékben is bírja az erre megkívántató tulajdonokat u. m. a' beszéd kerek teljességét, a' hang erőss és hajlékony voltát, a' test díszes tartását, a' külső ékesen szollást, de bár mily széles terjedelmű esmeretek vannak is hatalmában, bár mily pompás előadása, bár mely találós el-

méssége, 's bár mily leverő is gunyolása, mely legrettenetesebb fegyvere, és hár mely hatalmas a' vitatások csata helyén lelki felsőbbsege, mindazáltal előadásában gyakran fogyatkozik a' hibátlanság corectség és egyszerűség 's van előadásában valami, a' mi a' beszédet és szónokot a' tárgy felett igen kitünteti. Beszédei nem egészben előkészület nélkül valók, az ő előadása ezt nyilván bizonyítja, és ön maga is azt állítja, hogy beszédjének azon részeit melyek legerősb hatásuk, kéntelen előre gondosan kidolgozni. Talán éppen azért mivel beszédjének egygyes részeire igen nagy gondosságot fordít, azonban azoknak egy egészbe való szoross összeöntésére, belső egybekötötetésére igen keveset ügyel, nem tesznek beszédjei némelykor oly nagy, oly méjj bénymást mely által azok különben mind meg annyi remek mivek lennének.

Váratlanul 's mindeneket meglepő hirtelenséggel lépett-le a' múlt év végével e' nagy státus ember fontos befolyásu hivatali pályájáról, midőn az angol király minden ministereit 's ezek közt lord Broughamot is elbocsátotta hivatalából, 's helyette most közelebhről lord Lyndhurst foglalta-el az ország cancellariusi díszes és fontos hivatalt. Nagy és fontos következésü 's az egész ország boldogságára befolyással lévő javítások maradtak félben e' hivatali változás által, 's csak a' jövőndő mutatándja-meg, ha valyon hivatali következője hiven fel fogja

é? 's oly hévvel és fáradhatatlanul követé-
 di é? a' lord Brougham által megkezdett
 javítások szellemét. Lord Brougham most
 Franciaországban utazik.

H o r v á t L á z á r megbíráltatása!!

K ö z l i a' bíráltatott.

December 18dikán 1854.

Inasom ma egy levelet ada kezembe. —
 A' posta bélyeg rajta *Somkerék*. *) Név nincs
 ugyan alatta, azonban azon szempontból ki-
 indulva hogy névtelen barátom, tudva azon
 csúf szokásom: mi szerént a' némi érdekes-
 séggel bíró hozzám intézett leveleket ha nem
 is magok tellyeségökben legalább rövid ki-
 vonatokban a' Társalkodó barátjaival egy
 idő óta közölni szoktam: — nem hiszem hogy
 ellenére cselekednék midőn ezen alább kö-
 vetkezendő hozzám intézett levelét egész va-
 lóságában — szóról szóra, betüről betüre,
 minden csillagoeskáival, keresztceskéivel —
 gondolat vonataival, és helyes írási gyenge-
 ségeivel egyetemben a' tisztelt közönség e-
 lejébe tálalom. Azon általános észrevételt té-
 ve csak az egésznek belbecsére nézve, hogy
 e' levélnek előttem fájdalom esméretlen í-
 rója abban igen szép olvasottságot, sok tetsz-

*) Pecsétje czimere egy kardot tartó pánczél-
 fedte kar, nap, és holdtól rogyogva kék mezejü pa-
 isban; melyen nemesi koronás sisak, 's ércz mell-
 vas fedezte fél-szobor kérkedik, 's egy a' büszke ko-
 ronán nyugvó kardmarkolta kar.

hető szeszélyességet, 's némi dicséretes gyön-
géséget tüntetett ki. — A' *Bírálat* nevet e'
cziknek magam adtam, 's azt azért: mert
az egész levélnek iránya ellenemi czáflevén
— azt mint két rendbeli közléseimre tett bírál-
latot, úgy tekintém; — a' levélke így hangzik:

„*Petrichevich Horváth Lázár úrnak.*
Kolozsváran, vagy a' hol lészen.

„Apologia gyanánt szolgálható

„*Közléseidre K* — vári naplóból.

„*Nemzeti Társalkodó 24dik számja alatt*

„*December 9dik napján 1854ben.*“

„*The curse of writing is an endless itch* *).“

Dryden

„Vagyon bizonyos nyavaja, melyről
„sem *Galenus* sem *Hypocrátes* nem emlé-
„kezik, és a' mely a' — — ni Patika könyv-
„be (*Dispensary*) sem taláztatik-fel. *Juve-*
„*nalis* nevezi azt *Cacoethes*-nek, mellyet
„nehezen lehet másképpen Ángol nyelven
„igazán kitenni, hanem *the itch of writing*
„(írásra készítő viszketegség). Ez a' *Ca-*
„*coethes* *) oly ragadó mint a' himlő és ha
„a' vérbe megy lábbalhatatlan. A' *Brittus*
„nemzet nagyon alája van ezen kországnak
„vetve; és ámbár sok orvosságokkal éltet-

*) Az írni vágy átka egy végetlen viszketeg.
ford. a' Közlő.

*) — — — Tenet insanabile multos

Scribendi Cacoethes — — —

Juvenal. Sat. 7. v. 51.

„lék az ebbe esett betegeket, azok mind ke-
 „veset használtak, satyrákkal, pasquilusok-
 „kal sütegették a' nélkül, hogy ezen égető
 „eszközöknek, valami sükere lett volna. Né-
 „melyeknek két szál deszka közé vágatt egy
 „jukba dugták fejeket egy egész óráig, mert
 „ez az orvossága ezen nyavajának *akkor* mi-
 „dön ez a' betegen már nagyon erőtt vett.
 „De ha valakinek orvoslása alatt efféle szen-
 „vedő van nincs más mód, annak gyöke-
 „resen leendő kigyógyítására, hanem ha ő
 „a' tentának, író tollnak, és papirosnak hasz-
 „nálásától tökéletesen elzáratik.

„De hogy a' példálódzást végezzem mi-
 „nekelőtte belé fáradnék, nincsen az irká-
 „lónak unalmasabb és gyógyithatatlanabb
 „neme, mint a' napi írók; az ők írásik olva-
 „sásában niucs az a' vigasztalásunk mint a'
 „más írók-éban az az, hogy bizonyosok le-
 „gyünk abban, mely szerént azokat végig ol-
 „vashatyuk. Soha Diogenesnek egy szava úgy
 „eszembe nem jut, hogy mindenkor nékem
 „jó kedvet ne okozzon: ő egykor egy izet-
 „len írónak munkáját olvasván némely jó
 „barátyinak jelen léteben, látta hogy azt hal-
 „gatni mindnyájan megunták és végefelé is
 „lévén az olvasásnak így kiáltott fel: *Bátran*
 „*fiaim már földet látok.* De nem úgy va-
 „gyon a' dolog ezekkel az írókkal, nem lát-
 „hatni ezek munkájának végét, egy nap ne-
 „kiek már a' másokra munkát ad, nem tud-
 „juk hogy ígérhessünk magunknak nyugo-
 „dalmat. Komor dolog ilyenkor elgondolni

„a' nyomtatás mestersége áldását.

„Nem régen olvastam egy igen ostoba
„könyvet ily név alatt: *megmentése az As-*
„*trologiának William Ramsay* által.

„Ennek a' mélységes írónak több titkos
„helyei közt egyre ilyenre találtam „A'
„nap fenn nem léte nem okozza az éjtzakát,
„mert az ő világossága oly nagy hogy egy-
„szeribe világossá tehetné az egész földet,
„mint a' dél szint; hanem vagynak komor
„és setétes csillagok és az éjszaka ezek bé-
„folyása által léssen, mert ezek Setét-
„tségnek és homályoknak sugárait öntik
„a' földre.“

„Én az Irókat abból a' ponthól nézem
„melyből ez a' bölts Astrologus az Égi Testeket
„Setétített Nemzetünket az ilyen ne-
„mű Csillagok, ha a' Nap * * * körül for-
„golódnak is, szenvedtem többekkel őket,
„hogy sugározzák ki apró fényeket, de már
„eltökéllettem rövid idő alatt az * * Égi Bol-
„tozatról őket el űzni. —

— — — — —
„Ezt mint Jó Tanácsot kérlek Barátom
„francozatlan is megbánás nélkül el fogad-
„ni — hogy csupán néked egyedül van intéz-
„ve — ebbéli barátságom láthatod, mert
„én így érzek:

„Absentem qui rodit amicum
„Qui non defendit alio culpante, solutos
„Qui captat risus —
„Hunc Tu Romane caveto.“ v. 81.

Horat. Sat. L. I-o.